

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
ТОРАЙҒЫРОВ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ТОРАЙҒЫРОВ УНИВЕРСИТЕТ**

**«XVI ТОРАЙҒЫРОВ ОҚУЛАРЫ» АТТЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК
КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ
МАТЕРИАЛДАРЫ**

**МАТЕРИАЛЫ
МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«XVI ТОРАЙҒЫРОВСКИЕ ЧТЕНИЯ»**

ТОМ 4

**ПАВЛОДАР
2024**

ӘОЖ 001
КБЖ 72
О 59

Редакция алқасының бас редакторы:

Ержанов Н. Т., б.ғ.д., профессор, «Торайғыров университеті» КеАҚ Басқарма
Төрағасы-ректордың м.а.

Жауапты редактор:

Крыкбаева М. С., Ғылыми-инновациялық HUB директоры

Редакция алқасының мүшелері:

Аубакирова С. С., Абишев К. К., Бексеитов Т. К., Елубай М. А., Жукенова Г. А.,
Испулов Н. А., Колесников Ю. Ю., Талипов О. М.

Жауапты хатшы:

Акимбекова Н. Ж., Нурмақанов Т. А., Дәуіт Ж. Д., Трушева Ш. А.,
Урузалинова М. Б., Толокольников Н. И., Титанова С. Ж., Каиргельдинова С. А.,
Жуманбаева Р. О., Жаябаева Р. Г., Жунусова К. К., Кильдибекова Б. Е., Поломарчук Б. В.,
Кривец О. А., Мадеева А. А., Ахметов Д. А., Бекниязова Д. С., Ажибаева Ж. К.,
Зарипов Р. Ю., Жания К. Ж., Шалабаев Б. А., Шарапатов Т. С., Кайниденов Н. Н.,
Каримов Е. Б., Абжекеева А.З., Куанышева Р.С., Исимова Б. Ш.

«XVI Торайғыров окулары» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференциясының материалдары. – Павлодар : Торайғыров университеті, 2024.

ISBN 978-601-345-585-3 (жалпы)

Т. 4. – 2024. – 519 б.

ISBN 978-601-345-581-5

«XVI Торайғыров окулары» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференциясының (01 қараша, 2024 ж.) жинағында келесі ғылыми бағыттар
бойынша ұсынылған ғылыми мақалалар енгізілген: Жаратылыстану ғылымдары,
Гуманитарлық және әлеуметтік ғылымдар, Экономика және құқық, Инженерия,
Ауыл шаруашылық ғылымдар, Энергетика, Физика-математикалық және
компьютерлік ғылымдары.

Жинақ көпшілік оқырманға арналған.

Мақала мазмұнына автор жауапты.

ӘОЖ 001
КБЖ 72

ISBN 978-601-345-581-5 (Т. 4)

ISBN 978-601-345-585-3(жалпы)

© Торайғыров университеті, 2024

Экономика және құқық
Экономика и право

Секция 16

Мемлекеттік басқару және мемлекеттік қызмет
Государственное управление и государственная служба

**РОЛЬ МЕСТНЫХ ОРГАНОВ УПРАВЛЕНИЯ В СОЗДАНИИ
И ПОДДЕРЖАНИИ ИННОВАЦИОННЫХ ЭКОСИСТЕМ**

АМАНКЕЛЬДИЕВА А. А.

магистрант, Торайғыров университет, г. Павлодар

ДАВИДЕНКО Л. М.

к.э.н., ассоциированный профессора, Торайғыров университет, г. Павлодар

В условиях глобализации и ускоренного научно-технического
прогресса инновационные экосистемы становятся важнейшим
фактором устойчивого экономического развития. Казахстан,
стремясь к диверсификации экономики и повышению
конкурентоспособности, признает необходимость формирования
эффективной инновационной среды. В этом контексте роль местных
органов управления становится ключевой, так как именно на
уровне регионов реализуются многие инновационные инициативы.
Учитывая уникальные социально-экономические условия страны,
исследование этого вопроса приобретает особую значимость. [1]

Основные функции местных органов управления:

- Создание инновационной инфраструктуры: Местные органы
власти ответственны за развитие технопарков, инкубаторов и
исследовательских центров, которые обеспечивают поддержку
стартапам и инновационным проектам;

- Стимулирование частного сектора: Органы управления
могут разрабатывать программы и инициативы, направленные на
поддержку местного бизнеса, включая налоговые льготы и гранты
для инновационных проектов;

- Образовательные инициативы: Взаимодействие с высшими
учебными заведениями и научными организациями позволяет
формировать квалифицированные кадры, способные развивать и
внедрять инновации;

- Партнерство с бизнесом: Установление партнерских
отношений между государственными структурами и частными

- увеличение налоговых поступлений. Автоматизация налоговых процессов и усиление контроля за операциями с использованием цифровых технологий привели к увеличению собираемости налогов.

- снижение числа налоговых правонарушений. Цифровые инструменты позволяют быстро и точно выявлять потенциальные нарушения, что сокращает возможности для уклонения от налогов [4, с. 15]. Несмотря на очевидные успехи, цифровизация налогового контроля в Казахстане сталкивается с рядом проблем, таких как необходимость дополнительных инвестиций в инфраструктуру и обеспечение кибербезопасности [5, с. 32].

Для повышения эффективности налогового контроля в условиях цифровой экономики необходимо внедрение следующих мер:

1. Усиление международного сотрудничества. Трансграничные операции требуют тесного взаимодействия налоговых органов различных стран для обмена информацией и предотвращения уклонения от налогов.

2. Развитие законодательной базы. Необходимо продолжать совершенствование налогового законодательства, чтобы учитывать новые формы бизнеса и технологии.

3. Усиление кибербезопасности. В условиях роста цифровизации важно обеспечить защиту данных налогоплательщиков и предотвратить утечки информации.

4. Обучение и развитие кадров. Повышение квалификации налоговых инспекторов и использование аналитиков данных для работы с новыми цифровыми инструментами станут важным шагом в развитии налогового контроля [6, с. 9].

Таким образом, в условиях цифровой экономики Республика Казахстан сталкивается с новыми вызовами в сфере налогового контроля, но вместе с тем появляются и новые возможности для его совершенствования. Внедрение цифровых технологий в налоговое администрирование способствует повышению прозрачности, ускорению процессов и снижению уровня правонарушений. Однако для достижения максимальной эффективности необходимо продолжать развитие правовой базы, усиливать международное сотрудничество и инвестировать в защиту данных и подготовку кадров.

ЛИТЕРАТУРА

1 Петухова, Р. А., Григорьева, Я. А. Налоговое администрирование в условиях цифровой экономики [Текст] // Вестник Томского государственного университета. Экономика. - 2019. - № 46. - С. 303-313.

2 Абакулова, А. А. Налоговое администрирование в условиях цифровизации экономики. - Финансы и кредит: УрФУ, 2022. - 1125 с.

3 Жумабаев, А. Б. Налоговое администрирование в Казахстане в условиях цифровизации // Финансовое право. - 2022. - № 2. - С. 23-26.

4 Кумарова, Е. С. Цифровая экономика: вызовы и перспективы для налоговых органов // Налоговая политика и практика. - 2021. - №3. - С. 14-25.

5 Сулейменов, К. К. Развитие системы электронного декларирования в Казахстане // Государственное управление и экономика. - 2020. - №1. - С. 31-34.

6 Tax Challenges Arising from Digitalisation: Interim Report 2021. – Paris: OECD, 2021. [Электронный ресурс]. – URL: <https://doi.org/10.1787/23132612>

БАНКТИК ЕСИЕЛІК ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ САПАСЫ: ТЕОРИЯЛЫҚ ТАЛДАУ

БЕКНИЯЗОВА Д. С.

PhD, ассоциированный профессор, Торайгыров университет, г. Павлодар

МУСИНА А. Ж.

к.э.н., PhD, ассоциированный профессор, Торайгыров университет, г. Павлодар

ТАНИЕВА Г. К.

магистрант, Торайгыров университет, г. Павлодар

Банк капиталының сапасы оның атқаратын функцияларын іске асыру дәрежесін көрсететін оның құрылымымен байланысты. Тартылған ресурстардың сапасы міндеттемелердің өтімділігі, депозиттердің тұрақтылығы, сыртқы қарыздарға орташа тәуелділік сияқты қасиеттермен сипатталады. Банк активтерінің сапасы өтімділік, тәуекел, кірістілік, сондай-ақ олардың құрылымы сияқты қасиеттерді оның мерзімдер бойынша міндеттемелерге сәйкестігі, әртараптандыру және т.б. [1, 143 б.].

Біздің ойымызша, бұл анықтамалар сапаны мақсатқа сәйкестік деп түсінетін экономикалық тәсілдерді, сондай-ақ капиталға қатысты Базель Банктік қадағалау комитеті әзірлейтін стандарттарға сәйкестікті жүзеге асырады.

Осылайша, банктік қызметте сапаны анықтауда объектінің қасиеттерінің нақты жиынтығының сапасын анықтайтын философиялық тәсіл де, кейбір экономикалық жорықтар да жүзеге асырылады, сонымен қатар Банктің белгілі бір субъектілерден екіншісіне ақша бөлетін арнайы қаржы институты ретіндегі ерекшелігі ескеріледі. Банктің тек өзі үшін ғана емес, жалпы қоғам үшін де тәуекелділік дәрежесін сипаттайтын қасиеттер ерекшеленеді. Сапаны сипаттаудың мұндай тәсілдері тек банк қызметінің қаржылық жағын, оның нақты банктік тәуекелдермен ажырамас байланысын ескереді.

Алайда, банктік өнімдер мен қызметтердің сапасын анықтауда басқа аспектілерге баса назар аударылады. Банктік өнімдер, ең алдымен, клиенттер үшін шығарылады деп болжануда, сондықтан олардың сапасы бірінші кезекте тұтынушылардың мүдделеріне сәйкес келуі керек.

Экономикалық әдебиеттерде банктік қызметтер мен банктік өнімдердің сапасы деп санауға қатысты консенсус болған жоқ. «Банктік қызметі» және «банктік өнімі» ұғымдарын анықтауда бірнеше тәсілдер бар [2, 27 б.].

1. «Ақшалай» (немесе «материалдық») тәсіл. Мұнда «ақша» санаты объективті экономикалық заңдардың талаптарына сәйкес банктер «жасайтын» ресурс ретінде түсініледі. Банк өнімі ақша, төлем құралдары, нақты банктік құжат түріндегі ерекше тауар ретінде анықталады.

Бұл тәсілдің жақтаушыларын Е.Ф. Жуков, Н.Д. Эриашвили өндеген «банк менеджменті» оқулығының авторлары деп санауға болады. Олар банк өнімін банк клиентке қызмет көрсету және банк операцияларын жүргізу үшін шығаратын банктік құжат (немесе куәлік) ретінде анықтайды [3, 202 б.].

Осы тұрғыдан алғанда, банктік өнімдер: вексельдер, чектер, банктік пайыздар, депозиттер, сертификаттар (инвестициялық, депозиттік, жинақ, салық), банктік шот ашу, несиелік келісім-шарт болып табылады. Банк қызметі деп аталған авторлар клиентке қызмет көрсету бойынша банктік операцияны (шот бойынша қызмет көрсету, депозитке қызмет көрсету, құндылықтарды банкте сақтау) түсінеді. Олардың пікірінше, банктік өнім мен банктік қызметтің

ұқсастығы-олар клиенттің қажеттіліктерін қанағаттандыруға және пайда табуға ықпал етуге арналған.

Демек, банктік өнімдер мен қызметтер клиенттің қажеттіліктерін ғана емес, сонымен бірге банктің кіріс алу қажеттіліктерін де қанағаттандырады. Бұл тәсіл банктік өнімді өте тар түсіндіруді ұсынатынына қарамастан, банктік өнімнің сапасын түсіну банктік құжаттардың сапасын білдіреді, демек, несиелік өнімдер үшін бұл несиелік келісімшартты жасау, оны түсіну үшін қол жетімділік және т.б., яғни. біз банктік өнімнің сапасын анықтауда жиі ескерілмейтін аспектілер туралы айтып отырмыз өнімдер.

2. Құқықтық тәсіл. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерінде «банк қызметі» және «банк өнімі» ұғымдарының қолданылуына қарамастан, олардың нақты мазмұны мен заңнамадағы өзара байланысы белгіленбеген.

3. Маркетингтік тәсіл. Бұл тәсіл аясында екі тұжырымдама ерекшеленеді. Бірінші тұжырымдама тек «банктік операциясы» және «банктік қызметі» сияқты ұғымдарды анықтайды. Екінші тұжырымдама «банк қызметі» және «банк өнімі» ұғымдарын айқындайды және оларды қаржы нарығындағы әртүрлі іс-әрекеттер, коммерциялық банктер өз клиенттерінің тапсырмасы бойынша және мүдделері үшін ақылы түрде жүзеге асыратын ақша операциялары, сондай-ақ банктік кәсіпкерліктің тиімділігін жетілдіру және арттыру мақсатындағы іс-әрекеттер ретінде айқындайды.

4. Клиенттік тәсіл клиентке баса назар аударады және банктік операциялардың, қызметтердің және өнімдердің келесі анықтамаларына негізделген:

банк операциясы-клиенттің оған қызмет көрсету қажеттілігін қанағаттандыру бойынша банк қызметкерлерінің іс-әрекеттерінің реттелген жиынтығы;

банк қызметі дегеніміз-біріншіден, банктің өз клиенттерінің қажеттіліктерін қанағаттандыру жөніндегі қызметінің нәтижесі, екіншіден, клиенттерге қызмет көрсету нәтижесі (банктік операцияларды орындау);

банк өнімі-бұл банктік қызметтің нақты көрінісі; нарықтық параметрлердің белгілі бір мәндері бар: баға, сапа, қосымша қызмет көрсету, мерзімдер және басқа шарттар.

Бұл анықтаманы Г.Н. Белоглазова, Л.П. Кроливецкая редакциялаған «Банктік іс» оқулығының авторлары нақтылап, банктік өнімдердің «өндірісінде» банктік технологиялар мен банктік құжаттардың маңыздылығын ескере отырып және банктік өнімді

банк пен клиент арасындағы банктік қызмет көрсету негізінде банктік қызмет көрсету туралы қатынастардың функционалды окшауланған, заңды түрде бекітілген жүйесі ретінде түсіндірді белгілі бір Банктік технологияны қолданатын операциялар.

Біздің ойымызша, клиенттік тәсілдің маркетингке қарағанда артықшылығы-ол «банктік өнімі» және «банктік қызметі» ұғымдарымен бөліседі. Бұл тұжырымның негізі қызметтер мен өнімдер өзара байланысты, бірақ бір – бірін алмастырмайтын ұғымдар болып табылады. Қызметтер тапсырыс бойынша орындалатын және тәуелсіз өнімді, тауарды құруға әкелмейтін жұмыс ретінде түсініледі, бірақ өнім (лат. «productus» – өндірілген) адам еңбегінің материалдық немесе материалдық емес нәтижесі ретінде түсіндіріледі [4, 718 б.]. Жалпы алғанда, өнім неғұрлым статикалық ұғым, «қызмет» категориясы динамикадағы құбылысты сипаттайды деп айтуға болады. Сонымен қатар, маркетингтік тәсіл банктік қызмет көрсету процесінде клиенттің талаптарына ғана бағытталған клиенттік тәсілден айырмашылығы әртүрлі мақсаттар көзделетінін дұрыс көрсетеді. Клиенттік және процесік тәсілдерді бір мезгілде есепке алу тұрғысынан А.П. Дмитренко зерттелетін объектілерге мынадай анықтамалар береді: «банктік қызмет – бұл клиенттің қажеттіліктерін қанағаттандыратын банктің бизнес-процесі»; «банк өнімі-клиенттің қажеттіліктерін қанағаттандыру бойынша банктің бизнес-процесінің жұмысының нәтижесі» [5, 8 б.].

С.С. Величко «банктік қызметі» және «банктік өнімі» ұғымдарын ажыратады және оларды былайша анықтайды: «банктік қызмет-бұл клиенттің мүддесі үшін ақылы негізде орындалатын және оның қаржылық активтерге қажетті әрекеттерді жасау қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған өзара байланысты банктік операциялар кешені»; «банктік өнім-бұл банктік қызметтер кешені, банктік қызметтердің басқа ықтимал жиынтығынан біржақты бөлінген, позициясы бар және белгілі бір мақсатты аудиторияға бағытталған». Бұл ретте С.С. Величко банктік қызмет ұғымы технологиялық критерийлер бойынша ерекшеленетінін, ал банктік өнім ұғымы маркетингтік сипатқа ие екенін атап көрсетеді [6, 49 б.].

Осылайша, «банк өнімі» және «банк қызметі» ұғымдары келесі негіздер бойынша ерекшеленуі мүмкін:

банк өнімі – бұл банктік қызметке қарағанда кеңірек ұғым, өйткені ол банктік қызметтер кешенін қамтуы мүмкін;

банк өнімі-банк қызметтерін орындау нәтижесі;

банк өнімі-бұл құжат, ал банктік қызмет – бұл банктік операциясы.

Осы ерекшеліктердің кейбірін ескере отырып және оларды банктің несиелік саласына қолдана отырып, н. Е. Бровкина несиелік қызметтер мен банктік несиелік өнімдер туралы түсініктерді енгізеді және олардың маңызды ерекшеліктерін анықтайды: «Несиелік қызмет-бұл қайтару шарттарындағы құнның қозғалысына байланысты қызмет»; «Банктік несиелік өнім – бұл белгілі бір банктің интеллектуалды өнімі, ол банктік кредиттік қызмет көрсетумен» [7, 37 б.]. Сонымен қатар, өнім несиелік ұйымның ерекшеліктерін, оның брендінің танымалдылығын, нарықтағы беделін көрсетеді. Оның негізінде қызмет жатыр. Алайда, Н.Е. Бровкина атап өткендей, барлық қызметтер белгілі бір қасиеттері бар банктік өнім түрінде бола бермейді:

1) банк өнімі нарықта тауар ретінде сатылады, құны және тұтыну құны болады;

2) Банктің бренді алып жүреді;

3) өнімді жасауға байланысты банк сатушының зияткерлік құрамдас бөлігін, құру технологиясын қамтиды;

4) белгілі бір мақсатты аудиторияға бағытталған, оған түсінікті, қол жетімді және сұранысқа ие болуы керек;

5) Осы өнімді нарықта орналастыруға мүмкіндік беретін бөлінбейтін қасиеттер немесе шарттар жиынтығы бар;

6) өнімді өткізу банктің қаржылық нәтижелерінде көрсетіледі.

Осылайша, банк өнімі, оның ішінде несиелік саласында, көп жағдайда банк қызметінің нақты нәтижесі ретінде түсініледі, сондықтан банк өнімінің сапасын түсіндіру көбінесе банк пен клиент арасында жасалған шарттарда көрсетілген белгілі бір шарттарда жабылады. Керісінше, банктік қызмет, жоғарыда анықтағанымыздай, банктік операциялардың жиынтығымен, технологиялық процеспен, клиенттерге қызмет көрсету нәтижесімен байланысты, бұл банктік қызметтің сапасын түсінуге кең өріс береді.

Сонымен, американдық экономистер банктік қызметтің сапасын сипаттау кезінде қызмет көрсету критерийлеріне, скандинавиялық ғалымдар қызметке қатысты тұтынушылардың күтулерінің арақатынасына және оны алу кезінде тікелей қабылдауға назар аударады. Банктік қызметтің іргелі сапасы клиентке құндылықты ұлғайту мүмкіндігі түрінде пайдалылық әкелу қабілеті деп санауға болады, ал жүзеге асыруға Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы талап етілмейтін банк қызметінің басты сапасы

клиентке кез келген жоспардың пайдалылығын әкелу қабілеті болып табылады. Л.Р. Ихсанова банктік қызметтің сапасын әр түрлі қаржылық, сондай-ақ клиенттердің әлеуметтік қажеттіліктерін қанағаттандыру қабілетін беретін банктік қызметтің қасиеттерінің жиынтығы ретінде үнемі өзгеріп отырады деп түсіндіреді [8, 8 б.].

Банк қызметтерінің сапасының жоғарыда аталған анықтамаларында, шын мәнінде, сапа тұтынушылардың сұраныстарын қанағаттандыру дәрежесі ретінде түсінілетін тәсіл жүзеге асырылатындығын ескеріңіз, ал тұтынушылар тек Банктің клиенттері болып табылады. Алайда, кейбір авторлар осы тәсілді дамыта отырып, клиенттердің ғана емес, басқа субъектілердің де мүдделерін ескере отырып, банктік қызметтер мен өнімдердің сапасын анықтайды. Мысалы, М. К. Куваев «банк қызметінің сапасы» және «банк өнімінің сапасы» ұғымдарын айқындайды және оларды клиент үшін ғана емес, инвестор/акционер, Банк менеджменті, мемлекеттік қадағалау және реттеу органдары үшін де басымдықтар кешені түрінде қарастырады [9, 10 б.].

Несие саласына қатысты, біздің ойымызша, «несиелік қызметтердің (өнімдердің) сапасы» ұғымын түсіндіру мәселесі жеткілікті түрде дамымағанын атап өтуге болады. Ал қолда бар анықтамалар, әдетте, банк клиенттерінің мүдделеріне негізделген. Сонымен, Н.Е. Бровкинаның пікірінше, банктік несиелік өнімнің сапасы тікелей өнімнің сипаттамалары мен оны клиентке жеткізу шарттарының жиынтығынан тұрады. Біріншісі клиенттің не алатынын анықтауға қызмет етеді, яғни. олар клиенттің экономикалық сұраныстарын қанағаттандырады (алынған табыс, шығындарды үнемдеу, уақыт, несие), психологиялық (қауіпсіздік, ыңғайлылық, сенімділік, жеке көзқарас), әлеуметтік (қоғамдық тану). Шарттар тұтынушының өнімді қалай алатынын көрсетеді және қызметкерлердің біліктілігін, құзыреттілігін және ізгі ниетін қамтиды.

Жалпы Н.Е. Бровкинаның пікірімен келісе отырып, біз кейбір түсініктемелер береміз. Банктік несиелік қызметтер клиенттерге тікелей көрсетілгеніне қарамастан, оларды ұсыну процесі және оның нәтижесі, демек, сапасы нарықтың басқа қатысушылары үшін де маңызды. Мәселен, реттеуші органдар банк секторының, оның ішінде кредиттік операцияларды жүзеге асыру кезінде тәуекелдерді барынша азайтуға мүдделі, ал банктердің өздері өз жұмысын тиімді ұйымдастыруға мүдделі. Осылайша, банктік несиелік қызметтердің сапасын тікелей (клиенттер мен банктің)

және несиелік процестің жанама қатысушыларының әртүрлі қажеттіліктерін қанағаттандыратын банктік несиелік қызметтің қасиеттерінің жиынтығы ретінде анықтауға болады. Бұл жағдайда келесі ерекшеліктерді бөліп көрсету керек:

1) кредиттік банк қызметтерінің сапасы қаржылық, ұйымдастырушылық, сервистік және басқа да құрамдас бөліктерді көздейді. Қаржылық компоненттің негізі-бұл ерекше факторлардың әсерінен қалыптасатын пайыздық мөлшерлеме. Банктік несиелік қызметтер сапасының ұйымдастырушылық компоненті көбінесе қолданылатын банктік несиелік технологиямен анықталады, ол әр несиенің жеке ерекшеліктеріне бейімделуі керек. Қызмет, қаржылық және ұйымдастырушылық компоненттерден айырмашылығы, ең алдымен клиенттер үшін маңызды және қызмет көрсету персоналының сипаттамасын, сыртқы ортаны және т.б. қамтиды.;

2) бір кредиттік банктік қызметтің сапасы банктік кредиттеу кезеңдері процесінде өзгереді. Кредиттеу кезеңдерінің бірінде қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы банк үшін де (кредиттік тәуекелдің жоғарылауы), сондай-ақ қарыз алушы үшін де сапаның нашарлауына әкеп соғады (банк талаптарды қатаңдатуы мүмкін).

Несиелік банктік қызметтердің сапасының бұл анықтамасы сапа тек клиенттердің көзқарасы бойынша қарастырылатын тәсілден асып түседі және оны кең мағынада түсіндіруге және сонымен бірге оның барлық аспектілерін, соның ішінде банктік менеджмент тұрғысынан көруге мүмкіндік береді.

Осылайша, осы мақалада «банктік несие қызметтерінің сапасы» санатының мазмұнына талдау жасалды. Философияда, экономикада және банкте бар сапа ұғымының әртүрлі түсіндірмелері келтірілген. Зерттеу нәтижесінде банк ісінде активтердің, капиталдың, тұтастай алғанда банктік қызметтің сапасын сипаттау кезінде, әдетте, банк қызметінің тек қаржылық жағы, оның нақты банктік тәуекелдермен ажырамас байланысы ескерілетіні, ал банк өнімдері мен қызметтерінің сапасын түсіндіру кезінде қаржылық қана емес, басқа да тәсілдер қолданылатыны анықталды банк қызметінің аспектілері. Банктік басқаруды тиімдірек жүзеге асыру үшін банктік несиелік қызметтердің сапасын кең мағынада түсіну керек деген қорытындыға келді. Ол үшін несиелік процестің барлық қатысушыларының талаптарын ескерген жөн (тікелей және жанама), банктік несиелік қызметтер сапасының құрамдас элементтерін

бөліп көрсетіп, қызметтің сапасы банктік несиелеудің әртүрлі кезеңдерінде өзгеретінін ескерген жөн.

ӘДЕБИЕТТЕР

- 1 Банковское дело: учебник / под ред. Г.Г. Коробовой. М.: Экономистъ, 2006. – 766 с.
- 2 Банковское дело: учебник / под ред. Г.Н. Белоглазовой, Л.П. Кроливецкой. СПб.: Питер, 2010. – 192 с.
- 3 Банковский менеджмент: учебник / под ред. Е.Ф. Жукова, Н.Д. Эриашвили. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 327 с.
- 4 Экономический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. М.: Институт новой экономики, 2008. – 1472 с.
- 5 Дмитренко А.П. Формирование цен банковских продуктов с учетом их качества: автореф. дис. ... канд. экон. наук. Новосибирск, 2005. – 224 с.
- 6 Величко С.С. Банковские услуги: экономическое содержание и проблемы предоставления // Банковское дело. 2012. № 3. – С. 45-49.
- 7 Бровкина Н.Е. Тенденции развития продуктов российского кредитного рынка // Деньги и кредит. 2011. № 3. – С. 37-44.
- 8 Ихсанова Л.Р. Качество банковских услуг как фактор повышения эффективности деятельности региональных банков: автореф. дис. ... канд. экон. наук. Казань, 2011. – 148 с.
- 9 Куваев М.К. Оценка и стимулирование качества банковских услуг в финансовом менеджменте: автореф. дис. ... канд. экон. наук. М., 2006. – 153 с.

ИЗМЕНЕНИЯ В МЕХАНИЗМАХ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА: ВОЗМОЖНОСТИ И РИСКИ

ВЛАСОВА В. В.
студент, Торайгыров университет, г. Павлодар
ПОПП Л. А.
к.э.н. профессор, Торайгыров университет, г. Павлодар

Развитие малого бизнеса – основа экономики любой страны. Всесторонняя поддержка малого бизнеса всегда была приоритетом государственной политики Казахстана [1, с. 34]. С целью поддержки малого бизнеса казахстанским Налоговым кодексом предусмотрено специальные налоговые режимы (СНР). Их применение позволяет

значительно снизить налоговую нагрузку, а также ведение учета и сдачи отчетности [2, с. 86].

Субъекты малого предпринимательства определяются по критериям: среднесписочная численность сотрудников и предельный доход, как представлено на рисунке 1 [3, с. 57].

Рисунок 1 – Субъекты предпринимательства в Казахстане

Как показано в таблице 1, в 2024 году действует шесть специальных налоговых режимов для субъектов малого предпринимательства. Два из них только для индивидуальных предпринимателей, остальные и для физических лиц, и для юридических лиц и один для крестьянских и фермерских хозяйств.

Таблица 1 – Специальные налоговые режимы в 2024 году

Режим налогообложения	Субъекты	Размер предельного дохода	Ставка, % от дохода	Предел сотрудников	Объект обложения
Специальный налоговый режим на основе патента	ИП	13 025 376 тенге в год	1 % ИПН	н е т сотрудников	Доход +/- корректировка
Специальный налоговый режим с использованием специального мобильного приложения	ИП	13 025 376 тенге в год	1 % ИПН	н е т сотрудников	Доход +/- корректировка
Специальный налоговый режим на основе упрощенной декларации	ИП или ТОО	88 748 296 тенге в полугодие	3 %	3 0 сотрудников	Доход +/- корректировка

МАЗМҰНЫ

Экономика және құқық Экономика и право

Секция 16

Мемлекеттік басқару және мемлекеттік қызмет Государственное управление и государственная служба

Аманкельдиева А. А., Давиденко Л. М. Роль местных органов управления в создании и поддержании инновационных экосистем.....	3
Каирова Ж. К., Кайдарова С. Е. Внедрение искусственного интеллекта в систему государственного управления: возможности и вызовы	8
Каирханова М. Т., Нарынбаева А. С. Развитие инфраструктуры в агропромышленном комплексе.....	13
Кайдарова С. Е., Жуманазарова А. Б. Мемлекеттік сатып алу жүйесі басқару объектісі ретінде.....	19
Қуаныш Е. Т., Арынова З. А. Интеграция устойчивых практик в местное управление: роль органов власти в формировании «зеленой экономики» на региональном уровне	25
Машрапов Н. К., Жандрахимов Д. А. Оценка качества государственного управления: отечественный и зарубежный опыт	30
Титова Е. Г., Смайлова А. Т. Проблемы и перспективы строительства атомной электростанции в РК	37
Тлехтесова Т. М., Кунызов Е. К. Анализ текущей системы управления иностранными инвестициями в Казахстане	44

Секция 17

Павлодар облысының экономикасы: жағдайы, мәселелері, болашағы Экономика Павлодарской области: состояние, проблемы, перспективы

Аймуханова Д. С., Кунызова С. К. Пенсионная система Республики Казахстан: состояние и тенденции развития	50
--	----

Бейсембина А. Н., Потапенко А. В., Каменов М. Б., Минаков Б. М. Организационные и экономические основы построения и развития рынка труда Республики Казахстан	54
Бейсембина А. Н., Давиденко Л. М., Карпов В. В., Титков А. А., Кунызова А. Ж. «Механизмы реализации «зеленой» интеграции с привлечением компаний, государственных органов и банковских учреждений, включая членов национального ESG клуба»	60
Ворушин Я. Д., Давиденко Л. М. Брендинг: особенности реализации готовой продукции и экологическая устойчивость	68
Давиденко Л. М., Шеримова Н. М., Фоос М. А., Шаисмаилов Д. А. Продвижение казахстанских экологических брендов: проблемы и перспективы	73
Давиденко Л. М., Жунусова Д. Б., Пятницкая А. А. Экологический брендинг глобальных компаний (на примере ао «лаборатория касперского»).....	81
Диаскызы Н., Долголец А. В., Даулеткулова Ж. М. Молодежное предпринимательство в сфере образования	85
Жумкенов А. А., Кунызова С. К. Влияние социально-экономических факторов на состояние правопорядка в регионе	92
Имангалиева И. Т., Амерханова А. Х., Фоос М. А. Коррупционные схемы в экологии и экономические последствия для общества	96
Казиханов А. Н. Совершенствование системы государственного управления ресурсным потенциалом региона с использованием прогрессивных инновационных подходов	104
Кислов А. Ю. О критически-беспрецедентной важности электроэнергетики для существования и развития экономики Республики Казахстан	107
Науменко И. Е., Киреев А. Р. Влияние инструментов цифровой экономики на систему организации бизнеса	115
Ниязбек Н. Н. Совершенствование механизмов г осударственного управления отраслями экономики	121
Нурбаева Г. Е., Жакупова Д. К., Рахатбек А. Х. Павлодар облысының демографиялық жағдайын талдау	124
Нурғалиева А. А., Рахметова Д. А. Пути развития рынка туристических услуг в Республике Казахстан.....	135

Оспанова Ж. А., Давиденко Л. М.	
Повышение ценовой конкурентоспособности продукции посредством применения цифровизации в процессе ее производства	142
Ошакбаева А. Т.	
Оптимизация региональной структуры экономики в трендах развития ее приоритетных отраслей	146
Рымбаев А. Р.	
Современное состояние малого и среднего бизнеса Павлодарской области	151
Снежко Е. Д., Аспанова К. Б., Давиденко Л. М.	
Экологические аспекты брендовой продукции на Казахстанском рынке (опыт тоо «h&m Казахстан»)	155
Титков А. А., Молдабаева А. К.	
Исследование и анализ системы подготовки кадров с высшим образованием в Павлодарской области	159
Титков А. А., Мантыков С. С.	
Современные тенденции развития строительной индустрии в Республике Казахстан	168
Титков А. А., Оспанов Ф. А.	
Современные тенденции развития павлодарской области и обеспеченности региона трудовыми ресурсами	171
Тұрсынбаев М. М.	
Совершенствование механизмов разработки и исполнения государственных индикативных стратегических программ	175
Юргензон И. Ю., Куспекова А. К.	
Польза киберспорта для формирования полезных навыков молодежи Павлодарской области	178

Секция 18 Құқықтану және құқық Юриспруденция и право

Ажибаева Ж. К., Рамазанов И. А., Бабулиди Д. Е.	
Использование цифровых технологий в юриспруденции	183
Акимжанова М. Т., Скрыльников А. И.	
Механизмы защиты прав усыновленных детей в рамках международного усыновления	187
Акимжанова М. Т., Тілеп Т., Аскарбаев Н. А.	
Роль нотариата в обеспечении наследственных прав граждан	194
Ахметжанов Т. Ж., Баданина М. А.	
Блокчейн как способ борьбы с коррупцией в сфере экологии	200

Ахметов Т. У.	
Анализ законодательства о коммерческих юридических лицах рк и зарубежных стран	205
Баданина М. А., Седова С. С., Туkenov A. B.	
Регистрация мигрантов на международном уровне	210
Баданина М. А., Болатханова А. М.	
Миграционные процессы в современном казахстанском обществе	217
Баданина М. А., Бегимбетова В. А.	
Административно-правовое регулирование охраны труда и социального обеспечения дистанционных работников	223
Бураков А. О.	
Поправки в закон о рекламе букмекеров как один из способов противодействия лудомании	226
Возняк О. А.	
Вопросы квалификации лишения жизни в присутствии близких лиц как убийства с особой жестокостью	229
Ганикель А. А.	
Наследование отдельных видов имущества	237
Ильясова Г. А., Муратова А. К.	
Қазақстан Республикасының көлік-транзиттік әлеуетін арттырудың құқықтық мәселелері	241
Кабулова П. М., Ақтайлакова Д. А.	
Роль политических партий в Казахстане	246
Канафина А. Н., Борашев М. Р.	
Кәметке толмағандар арасында суицидтің алдын алу шаралары	251
Карибаев К. А.	
Компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстық	259
Касымова Д. К.	
Современная практика долевого участия в жилищном строительстве (на материалах Республики Казахстан)	264
Лялязов Х. Р., Ахмеджанова Г. Б.	
Договорная ответственность в обычном праве казахов	270
Савриденов А. Т., Совет Н. Н., Жамулинов В. Н.	
О некоторых аспектах ограничения права граждан на участие в голосовании	274
Садыкова Р. З., Хамза Е. Б.	
Проблемы банкротства физических лиц	277
Смагулова Ж. Б., Байтлесева Д. Т., Қаратаева Н. Б.	
Проблема насилия в семье	283
Талипова Ж. Ж., Кусайнова К. С.	
Дербес деректер жеке өмірге қол сұғудың қазіргі заманғы объектісі ретінде және оларды Қазақстан Республикасында құқықтық қорғау	287

Тоқатов Р. А., Раймова А. Ж.	
Зияткерлік меншік саласындағы смарт келісім-шарттар: авторлық құқықтарды қорғау және мәмілелерді автоматтандыру.....	294
Утегенов А. Д., Смагулова Д., Нурамашева А.	
Қазақстанның денсаулық сақтау жүйесінде дербес деректерді қорғау және шетелдік елдермен салыстыру	301
Шагиева Г. Т., Шаханова М. К., Абраева А. Г.	
Правовые рамки искусственного интеллекта в Казахстане.....	307
Шагиева Г. Т., Савриденов А. Т., Молдабаев Н. Б.	
О возможности совершенствования законодательных норм регулирующих референдум	314
Шахманов А. Е., Талипова Ж. Ж.	
Практика применения ответственности за легализацию имущества, приобретенного преступным путем (на материалах Республики Казахстан)	319

Секция 19

Қаржы жүйесі мен есептің қазіргі жағдайы Современное состояние финансовой системы

Айгужинова Д. З., Анесова Г. Ж.	
Бюджетное планирование в государственных учреждениях	325
Акжолова С. Б., Жангазинова А. Б.	
Состояние и перспективы развития малого и среднего бизнеса Павлодарской области	330
Алтайбаева Ж. К., Бекниязова Д. С., Резанов Н. С.	
Использование цифровых технологий для повышения эффективности бюджетирования в скотоводческих хозяйствах	334
Бекниязова Д. С., Мусина А. Ж., Кабулдинова М. К.	
Эффективность налогового контроля в условиях цифровой экономики республики казахстан.....	342
Бекниязова Д. С., Мусина А. Ж., Таниева Г. К.	
Банктік несиелік қызметтердің сапасы: теориялық талдау	347
Власова В. В., Попп Л. А.	
Изменения в механизмах налогообложения малого бизнеса: возможности и риски.....	354
Ерёменко Ю. В., Вениченко Е. С.	
Современные вызовы и перспективы развития финансовой системы в Казахстане.....	361
Иванчик Н. В.	
Развитие банковской системы Павлодарской области.....	367

Кайдарова А. Т., Хмарнова Д. Н.	
Некоторые аспекты всеобщего декларирования в Казахстане.....	372
Калискарова А. Ж., Гарипова Р. А.	
Мошенничество в финансовом секторе: основные вызовы и тенденции	378
Калискарова А. Ж., Байжуманов М. Ж.	
Управление банковскими рисками	385
Калискарова А. Ж., Шайзадинов А. Е.	
Современное состояние финансовой системы в Республике Казахстан	397
Калискарова А. Ж., Аузбай С. Т., Дранищева Е. С., Катасонова С. А.	
Кибермошенничество и борьба с ним в Казахстане: статистика, причины и пути решения	401
Калискарова А. Ж., Целлер Э. А.	
Основные направления развития ипотечного кредитования в Республике Казахстан	405
Калискарова А. Ж., Богданова Е. А.	
Григорьева А. Р., Котова К. В.	
Цифровизация банковской системы Республики Казахстан	413
Капиятов С. З., Бекниязова Д. С., Мусина А. Ж.	
Эффективность профессиональных бухгалтерских организаций в условиях экономики Республики Казахстан.....	419
Космачев В. В.	
Анализ рентабельности, рисков и безубыточности компании, структура и возможности изменений	424
Мусина А. Ж., Шамшиден А. М.	
Выбор оптимальной системы налогообложения для малых предприятий.....	430
Mussina A. Zh., Bekniyazova D. S., Omarova G. T.	
Marketing approach in the management of a professional educational organization in modern conditions	437
Нурбаева Г. Е., Целлер Э. А.	
Роль угольных электростанций в социально-экономическом развитии страны	442
Нурбаева Г. Е., Закарлюка А. А., Демченко И. Е., Жунусканов Т. А., Михалёв Н. С.	
Функционирование системы финансов и учета в Республике Казахстан	450
Нұртаза Т. К., Тлұбеков К. К., Кученчерекова А. М.	
Влияние пандемии на банковскую систему Казахстана.....	457
Нұртаза Т. К., Тлұбеков К. К., Тапалчинова А. С. Бейсембаева Г. К.	
Коммерциализация интеллектуальной собственности	461

Радченко А. И., Кособокова В. И., Джартыбаев С. Т.	
Цифровизация в Казахстане: плюсы и минусы	467
Садыкова А. А., Попп Л. А.	
Актуальные проблемы налогового контроля в Казахстане и пути их решения	472
Sekenova B. B., Musina A. Zh.	
The key problem of the healthcare system in Kazakhstan.....	481
Смаилов Б. К., Бейсембаев А. Д.	
Анализ исполнения местного бюджета как основа оценки эффективности бюджетного процесса.....	486
Титова Е. Г., Хименко А. В.	
Влияние цифровизации на развитие бухгалтерского учета в РК.....	493
Утебаева А. Б.	
Востребованность работников с «Устойчивыми навыками» в современных условиях	498
Шамгунова А. Е., Зейнелов И. Т., Размерица В. А.	
Kaspi.KZ – сделано в Казахстане «С любовью» или чем обусловлена популярность каспи банка?	502
Шижбанова А. М., Идрисова Д. Г.	
Қаржы жүйесі мен есептің қазіргі жағдайы	505

**«XVI ТОРАЙҒЫРОВ ОҚУЛАРЫ» АТТЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК
КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ
МАТЕРИАЛДАРЫ**

ТОМ 4

Техникалық редактор А. Р. Омарова
Корректор: Д. А. Кожас
Компьютерде беттеген: З. Ж. Шокубаева
Басуға 01.11.2024 ж.
Әріп түрі Times.
Пішім 29,7 × 42 1/4, Офсеттік қағаз.
Шартты баспа табағы 29,86 Таралымы 500 дана.
Тапсырыс № 4294

«Toraighyrov University» баспасы
«Торайғыров университеті» КЕАҚ
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64.